

Gdzie go umieścić?

Cel edukacyjny: Uczniowie, dzięki analizie części formalnej i merytorycznej skierowania nakazowego do miejsca pracy, potrafią podjąć decyzję i uzasadnić, czy decyzja była sprawiedliwa.

Słowa kluczowe: Czechosłowacja w latach 50., życie codzienne, ówczesne perspektywy, dyskutujemy

Praca z poszczególnymi slajdami:

Uwagi:

1 ANALIZA DOKUMENTU (5 min.)

Przeglądanie tekstu skierowania nakazowego do miejsca pracy za pomocą lupy.

2 DOPASOWYWANIE ETYKIETEK (2 min.)

Dopasowywanie słów kluczowych z oferty (data, instytucja, osoba, pieczęć, kluczowa informacja) do reprodukcji dokumentu przez przesuwanie.

Uczniowie dopasowują pojęcia, które odpowiadają, jak bardziej badać formalne części dokumentu. Niektóre mogą być używane wielokrotnie.

3 PODSUMOWANIE ANALIZY (3 min.)

Uzupełnianie informacji uzyskanych z dokumentu: data wystawienia dokumentu, instytucja wydająca, kogo dokument dotyczy.

Uczniowie mieliby stwierdzić, że dokument został wystawiony w lipcu 1956 r. Jako instytucję wydającą mogą według rektoratu szkoły, gdzie pan Keller studiował, podać Wyższą Szkołę Budowy Maszyn i Elektrotechniki, a następnie na podstawie pieczętek odczytują kolejne informacje: Ministerstwo Szkolnictwa, przydzielony zakład pracy (Hnědouhelné doły a briketárny Sokolov, czyli Kopalnie Węgla Brunatnego i Brykietownie Sokolov) oraz ministerstwo, któremu stanowisko pracy podlega (Ministerstwo Paliw). Dokument dotyczy pana Vítězslava Kellera.

4 CZYTANIE TEKSTU I OZNACZANIE KLUCZOWYCH FRAGMENTÓW (5 min.)

Zaznaczanie fragmentów dotyczących tego, co i dlaczego dokument nakazuje.

Uczniowie mogą stwierdzić, że dokument kieruje pana Kellera do pracy w zakładzie wydobywczym węgla brunatnego HDBS i nakazuje mu pracować tu przez okres 3 lat. Dokument jednocześnie określa: stanowisko pracy na pozycji pomocnika głównego energetyka, wynagrodzenie w wysokości 1410 Kčs oraz miejsce zakwaterowania.

Uczniowie mogą jako powody takiej regulacji podać: republika stworzyła warunki do studiowania, oczekiwania społeczeństwa („wszyscy ludzie pracy oczekują od was”), planowanie centralne („według narodowego planu gospodarczego”), rozporządzenie rządu („w rozumieniu rozporządzenia rządu nr 20/52 oraz 56/53 Dz.U. w sprawie umieszczania absolwentów”).

5 INTERPRETACJA DOKUMENTU (5 min.)

Na podstawie wcześniejszej analizy źródeł uczniowie odpowiadają na pytanie:

❓ Czy uważasz, że decyzja była sprawiedliwa?

Uczniowie na pytanie mogą odpowiedzieć tak i nie. Odpowiedzi mogą się w klasie różnić. Ważne jest uzasadnienie i dyskusja. Jako argumenty mogą zabrznieć:

- decyzja odpowiadała ówczesnym czasom, danym rozporządzeniom rządu oraz potrzebom przemysłu;
- warunki płacowe i miejsce pracy po szkole były nie/adekwatne;
- pan Keller miał po szkole zapewnione miejsce pracy, względnie pan Keller nie mógł sobie wybrać miejsca, które by chciał (np. w swoim miejscu zamieszkania – uczniowie mogą zauważyć, że mieszkał w Pilźnie, a dostał miejsce w Dolnym Rychnowie);
- pan Keller miał zapewnione zakwaterowanie w domu młodzieży; jeżeli byłby żonaty, obiecano mu mieszkanie w ramach planowanego budownictwa mieszkaniowego;
- pan Keller miał zapewnione przez trzy lata miejsce pracy x, pan Keller nie mógł przez trzy lata zmienić miejsca pracy.

Kolejne możliwości wykorzystania na lekcji:

- a) Historia pana Kellera została nagrana i zarejestrowana przez uczniów gimnazjum w Karłowych Warach. Możesz ją przeczytać w całości i stwierdzić jak daną sytuację wspomina.
- b) Poszukaj innych przykładów skierowań nakazowych do pracy i powiązanych z nimi historii.
- c) Zastanów się, czy chciałbyś/chciałabyś otrzymać skierowanie nakazowe do pracy. Jakiej widzisz zalety, a jakie wady takiego systemu?
- d) Nauczyciel może zadać dodatkowe pytania: Jakiej zalety i wady miało skierowanie nakazowe do pracy dla ówczesnych zakładów pracy? Dla poszczególnych regionów? Dla państwa?